

Миа Сердарева

АНАТОМИЯ НА ДУШАТА

РАЗКАЗИ

София, 2021

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора и на издателство „Изток-Запад“.

© Миа Сердарева, автор, 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0829-0

МИА СЕРДАРЕВА

*Анатомия
на душата*

— разкази —

Мария (Миа) Сердарева е бакалавър по журналистика, магистър по английска филология и приложна психология.

Автор на стихосбирката „Ябълки“ (1995) и сборника с разкази и импресии „Светлоглед“ (2014).

Преводач на „Нещата, които остават“ на Сара Уилис, „Проектът Армагедон“ на Том Санктън, „Приказки от цял свят“ от Хедър Еймъри и „Индийски приказки“ от Анна Милбърн.

Публикувала в „Литернет“, „Факел“, „Концептуално“, „Нова Социална Поезия“, списанието „Но Поезия“ (бр. 5), „Кадръ 25“ и др., съавтор в антологията „Зелени разкази (ама наистина)“, алманах „Нова българска литература Проза 2017“, алманах „Нова българска литература Детски истории 2017“, сборника „Речник на страданието“ и др.

Номинирана за награда „Пловдив“ в категория Превод през 2012 г. Първа награда в категория „Човечни книги“ за сборника „Светлоглед“, присъдена от фондация „Човешка библиотека“ в конкурса „Копнеж за човечни книги“ през 2015. Втора награда за разказа „Награда“ в националния конкурс „Рада Казалийска“ на читалище „Добри Чинтулов – 1935“ през 2015 г.

Съдържание

Анатомия на душата	7
Невзрачни делнични истини	15
Моят личен Питър Пан	22
Чула пръдла Великден	27
Блещукаща малка вселена	32
К'во да правиш, живот.	46
Писмо до Дядо Коледа	53
Най-обикновени хора	56
Междусветско пътешествие	63
Кой пише съдбата	70
Сценарият на баба	81
Да чувстваш	90
ВъзДУХ	98
Не е самичка	104
Ангели	110
Времето на непосилната човечност	114
Времето на всесилната човечност	120
Зрънце живот	128
Благодарности	133

Да чувстваш

Мила е чешит. В най-чаровния смисъл на думата.

– Здравсти, Хич – диагностицира ме от вратата. Тя имена не признава. За нея си това, което ти е изписано на лицето.

За трети път ме наричаше „Хич“. Умалително от „Хичменяма“. Изсумтах кисело, затворих вратата с лакът и тръгнах по тесния коридор между саксиите. Магазинът миришеше зелено.

– Тъкмо правя чай, искаш ли?

Много ясно, понечих да отговоря, а от устата ми излезе:

– Повече искам да си приказваме.

Нещо ми става покрай това момиче – мисля едно, казвам друго. Идвам една, тръгвам си друга... Някак си дава думата на скритите ми мисли. Не знам как да го обясня, сякаш мога да бъда всякаква пред нея и така... като че ли си позволявам да съм всякаква пред себе си.

– Ваше Цветейшество... – Това го измислих по пътя насам. Хитро, нали? Като за кралица на цветята.

– Много добро – развесели се Мила. – Май не си съвсем Хич.

– Абе...

Говорех си с нея наум от дни. Не точно с думи. С думи е много по-трудно. Загубена работа, можех да приказвам с часове за книги, за приятелки, за колегите, работата, екскурзията до Египет... а пробвам ли да обясня какво ми е отвътре, блокаж! Че нямах тренинг, нямах. Откъде? Толкова рядко се намира кой да ти слуша за чувствата...

– Пак съм се бългнала напоследък... Нещо не мога да се зарадвам. На нищо не мога да се зарадвам.

Мила мълчаливо ми връчи двете чаши чай, за да разчисти диванчето, което стои в магазина специално за приятели, въртна табелката с надписа „Затворено“ навън и седна до мен. Знаех, че ще ми даде толкова време, колкото ми е нужно. В нормален ден това щеше да ме отприщи, сега ми се стори адски задължаващо. Мозъкът ми явно си търсеше причина за бойкот – побръмча като развалено радио и се изключи.

Мила ме погледа някое време меко като пух, после още по-меко каза:

– И аз съм така, като си загубя живеца. Няма страшно, ще го намериш, тук някъде е – и описа кръг във въздуха пред гърдите ми. – На моя му хванах цаката, оставям си тук-таме нещица, които ме връщат при него. Като камъчетата на Хензел и Гретел. Искаш ли да ти покажа някое?

– Може – вдигнах рамене. Беше ми станало тежко да си мълчим.

Мила извади връзка ключове от джоба на якето. На ключодържателя висеше тънка сребърна плочица с буквата „Л“.

– Ще тръгна малко отдалече. Имам един приятел, Спицата. Навремето редовно киснеше на това диванче. Едва ли го познаваш, доста години вече е в Аржентина. Един ден звънна и се похвали, че ще се жени за патагонка. Покани ни на сватбата, мен и още няколко приятели, обаче никой от нас не можеше да си го позволи... Спицата много се вкисна. Той на всяко обаждане повтаря, че половината сърце си му е тука, оставил ни го бил на отговорно пазене, докато се върне.

„На отговорно пазене“. Това не бях го чувала. Хитър начин да кажеш „Моля, не ме забравяйте, докато ме няма“.

– И на нас ни беше криво. Поумувахме как да го зарадваме и измислихме да му направим видео картичка от цялата компания. Всеки обеща да запише видео пожелание с телефона си и да ми го прати, аз щях да сглобя общия клип. Две седмици чаках, напомнях, врънках и накрая получих едно-единствено видео, от Зара и Любака. Бяха толкова сладки! Личеше, че им

е неловко, че се чудят къде да си дянат ръцете. Към средата на клипчето пожелават на Спицата любов и танго до небето, а оттам до края просто се кикотят. – Мила се усмихна, после рязко се намръщи. – Жалко, Спицата така и не го видя. Нямахме как да му пратя само моето клипче и тяхното, щеше да разбере колко малко хора тук са готови ей толкова да се напънат заради него... Страшно ме беше яд, не можех да си обясня защо се получи така. Оставй, че още се изненадвам, когато хората на приказки се раздават, а опре ли до правене, все си намират оправдания. Най-вече не беше честно към тия, които се постараха. Излезе, че е било напразно.

Това ѝ е малко като мания. Причината непрекъснато да подарява цветя, когато се застоят в магазина – ако едно цвете увехне, преди да е зарадвало някого, излиза, че е живяло напразно. Мила не приема, че може да съществуват напразни растения, случки или хора. Или напразни усилия.

– Половин година по-късно Любака тръгна да катери Злия зъб в Рила и не се върна. Паднал, докато се спускал с рапел от върха.

От изненада забравих да дишам. *Да ти имам камъчетата, Мила!*

– Това ми е от Зара, подари ми го на първия помен – продължи тя и нежно поглади буквата с показалец. – Знаеш ли какво ми каза? „Добре че ни накара да запишем онова клипче, нямам друго видео с него. Снимки много, обаче в тях не мога да чуя смеха му.“

Помълчахме, Мила въздъхна, допря връзката ключове до гърдите си и ме погледна.

– Тая висулчица ми напомня, че нищо не е напразно, даже ако в началото изглежда така. Всяко нещо, всяко едно нещо е парченце от общия пъзел, просто пъзелът е многоизмерен, разбираш ли? И понякога чак след време става ясно кое парченце откъде е.

Как се изкушавах да ѝ повярвам! Трудно ми беше да си представя нещо полезно в глупавата ми депресия, но от самата идея, че тя е парченце от пъзел, изведнъж ми олекна. Просто парченце. Не цялата картина.

– Още истории да си носиш в джоба?

Тя се разсмя.

– В джоба не, но имам няколко по стените.

Отгърна листата на големия филодендрон и зад тях се показа черно-бяла снимка, която не бях забелязала досега. Вгледах се, но не видях нищо освен сноп балони, вързани на дърво.

– Бях на дванайсет. Майка ми ме дигна по тъмно една събота. „Жана има рожден ден – каза. – Ще ѝ правим изненада, искам да дойдеш с мен.“ Бяха много близки, повече от сестри. На Жана ѝ било тъпо, че остарява, не виждала повод за празнуване, и приятелките, вместо да я оставят да тъпее, се амбицирали да я поздравят от засада. Буквално. Бяха направили някаква сложна организация, мъжът ѝ, доктор Желязов, имаше бойната задача да я заведе до параклиса край града, а жените трябваше да приготвят останалото. Майка ми мъкнеше раница с лакомства, вино и балони, а пък аз – лопата. Беше ми до брадичката, но като разбрах за какво е, направо се възгордах, че

са ми я поверили. С нея направихме дупка, за да заровим подаръка. Бяха намислили Жана да го изкопае собственоръчно, представяш ли си? Преди това обаче трябваше да го открие, като следва инструкции на специална карта. Затова отидохме толкова рано с мама: да рисуваме картата, да чертаем знаци по дърветата и пътечки от камъчета между знаците. Другите надуваха балони, подреждаха масата зад параклиса, пишеха пожелания, украсяваха гората... Гората украсяваха, разбираш ли! Заради Жана. Тя, естествено, се разрева. Спомням си как ѝ казах, че и аз искам такъв рожден ден, а тя отговори...

Мила млъкна, обърна се цялата към мен и продължи с преправен глас:

– „За такъв рожден ден, миличко, ти трябва таква приятели.“

Ясно защо са ѝ толкова важни приятелите. И толкова много, въпреки високата летва... Аз имам ли такива? Освен нея. Е, тя малко ли е...

Изведнъж усетих накъде ме води и кой знае защо, се ядосах.

Разбирам, не съм глупава, прииска ми се да извикам. Всеки ден изброявам мислено всичко, което имам. Обаче познай! Не мога бе! Не мога да се зарадвам, и това е...

Докато се чудех дали да го кажа на глас, Мила посочи стената зад мен.

– Тоя надпис казвала ли съм ти какво означава?

Йероглифи, изрисувани върху бял картон в бежово паспарту.

– Тц.

– На японски е, произнася се *хибакуша*. Така наричат хората от Хирошима и Нагасаки, които пострадали от бомбардировките, но оцелели. Съвсем официален термин си е, указано е до колко километра от експлозията трябва да си бил, за да се водиш хибакуша.

Идея нямах защо ми говори това.

– Историите за тях са потресаващи, аз прочетох една и не мога да я забравя. Но не това ми беше мисълта. Самата дума *хибакуша*... когато я чух за първи път, изпитах... много неща – гняв, тъга, безсилие... и най-вече благодарност, до небето и обратно. Безкрайна благодарност, че ние нямаме такова понятие. – Произнесе последната фраза бавно и отчетливо.

– И специално си закачила това на стената, за да...

– Да ме заведе до благодарността, да. Когато ми е трудно да я изпитам. Вече си знам, че точно тогава най-много имам нужда от нея.

Като взривна вълна ме връхлетя: *Трудно ми е да я изпитам, просто ми е трудно...*

Но е човешко, щом и на Мила ѝ се случва...

Не съм повредена, само дето... мисленето явно не работи, думичките не работят, ако го няма чувството...

Оттам нататък ми е като в мъгла. Помня, че се разревах и ми беше хем тъжно – за хибакушите, за Любака, Спицата и най-вече за мен си, – хем едно особено такова, сладко-горчиво и благодарно-щастливо. Че пак мога да плача.